

PHEGEA

driemaandelijks tijdschrift van de
VLAAMSE VERENIGING VOOR ENTOMOLOGIE

Afgiftekantoor 2170 Merksem 1
Periode: april – mei – juni 2007

ISSN 0771-5277
Erkeningsnr. P209674

Redactie: Dr. J.-P. Borie (Compiègne, France), Dr. L. De Bruyn (Antwerpen), T. C. Garvoet (Antwerpen), B. Goater (Chandlers Ford, England), Dr. K. Maes (Tervuren), Dr. K. Martens (Brussel), H. van Oorschot (Amsterdam), W. O. De Prins (Leefdaal).

Redactie-adres: W. O. De Prins, Leefdaal 401B, B-3061 Leefdaal (Belgium).
e-mail: willy.de.prins@telenet.be.

Jaargang 35, nummer 2

1 juni 2007

Trekvlinders in 2004, eenentwintigste jaarverslag (Lepidoptera)

Serge Van Cleynenbreugel

Abstract. Migrant Lepidoptera in 2004 twenty-first annual report (Lepidoptera)
Report on migrants observed in Belgium in 2004. A summarising table with information on
Belgian migrants and vagrants per decade is given.

Résumé. Lépidoptères migrants en 2004 vingt-et-unième rapport (Lepidoptera)
Rapport sur les migrants observés en Belgique en 2004. Nous donnons un tableau avec
informations sur les migrants par décennie.

Key Words: Migrating Lepidoptera – Belgium.

Van Cleynenbreugel, S.: Ternatstraat 33, B-1742 Sint-Katherina-Lombeek. bto@scarlet.be

Inleiding

In totaal leverden 239 medewerkers gegevens in voor dit verslag. Dit lijkt een spectaculaire stijging ten opzichte van vorig jaar (75). Toch moet dit gerelativeerd worden. Enerzijds was de lijst van deelnemers in het vorige verslag niet volledig. Anderzijds worden nu alle aanwezigen tijdens observaties—in zoverre de namen bekend zijn—vermeld.

In totaal werden er 6.790 waarnemingen gemeld. Daarin werden 14.399 dieren geteld, verdeeld over 47 soorten. Hiervan waren er 855 buitenlandse waarnemingen van 2.466 dieren, verdeeld over 18 soorten. Dit zijn grenswaarnemingen. Het leeuwenaandeel hiervan wordt ingenomen door Zuid-Nederlandse en Noord-Franse observaties. Deze gegevens worden niet opgenomen in de totalen van de Belgische waarnemingen maar blijven uiteraard interessant en welkom. In dit verslag vind je dus uitsluitend informatie over de zuiver Belgische gegevens terug: 5.935 waarnemingen van 11.933 dieren verdeeld over 47 soorten.

Klimatologisch overzicht 2004

2004 werd gekenmerkt als een jaar met een hoge gemiddelde temperatuur. De jaarwaarde van de temperatuur wordt door het KMI zelfs aangeduid als zeer abnormaal. Het neerslagtotaal was abnormaal hoog. De zonnenschijnduur en de neerslagfrequentie waren normaal. Het jaar begon met een zachte, maar vooral natte winter. De tweede decade van januari was de natste sinds 1901. Koude en warme perioden wisselden elkaar af. Februari kende een bijzonder zachte periode. De lente was zacht en droog. Er waren te Ukkel wel 41 neerslagdagen maar daarvan werd slechts op 4 dagen een neerslaghoeveelheid gemeten van meer dan 5 mm. De totale neerslaghoeveelheid wordt dan ook beschouwd als zeer abnormaal.

De zomer kreeg opnieuw de vermelding "zeer abnormaal" mee en dit zowel voor de (hoge) temperatuur als voor de neerslaghoeveelheid. Er waren twee zeer warme perioden: de eerste begin juni en een tweede tussen half juli en half augustus. Augustus had ook een recordaantal onweersdagen: 23 (normaal: 11). De herfst was zacht. In Ukkel werd een gemiddelde temperatuur gemeten die 0,9° hoger lag dan normaal. December was de enige maand met een gemiddelde temperatuur onder de normale waarde.

Het KMI hanteert volgende drempels van abnormaliteit: normaal, abnormaal (fenomeen bereikt of overtroffen om de 6 jaar), zeer abnormaal (...10 jaar); uitzonderlijk (...30 jaar), zeer uitzonderlijk (...100 jaar).

Medewerkers

Volgende mensen leverden gegevens in:

D'Hondt, Daniël Acke, J Adam, André Artoisenet, Geert Backers, Mathieu Bauduin, Jean-Yves Baugnée, Andre Beddeleem, Luc Bekaert, Arsene Benoot, Koen Bilcke, G Blaauwendraat, Suzanne Bonmarchand, W Bouwhuizen, Johan Broidioi, Brouwers, Chris Bruggeman, Johan Brusselle, J. Bultot, H Bun, L Calle, C Capello, M Capello, Geert Carette, H Castelijns, J. Champion, Bernard Chanteux, J Chapelle, Free Claerbout, Rudy Claeys, Pierre Cluck, Geert Colembie, Stéphane Collard, Etienne Colpaert, Xavier Coppens, Benny Cottele, Jurgen couckuyt, Simon Cuvelier, Sylvain Cuvelier, Thomas Cuvelier, d'Hondt, D'Andrea, J De Bakker, C De Bie, Johan De Bondt, Steven De Bruycker, J De Grootte, Davy De Grootte, Denise De Jonckheere, Kurt De Kesel, Johan De Meyer, Johan/Luc De Meyer/Bekaert, Béatrice De Moor, Guido De Prins, W. De Smet, Walter De Smet, Aubin De Turck, Karel De Waele, Johan Debuck, Erna Declercq, Jori Degrande, Jean Delacre, B. Delbaere, J Delecluse, Leen Demarez, Dany Depauw, Kurt Desmet, C. Devillers, Johan Devos, Alain Devreese, Thierry Dewitte, Jurgen Dewolf, Danny Dewulf, Bert D'Hondt, Olivier Dochy, Jean Doucet, Dries Dries Vanaelst, Rose Druwel, F. Duerinck, Paul Durinck, Eeckhoven, Marc Espeel, Ghislain Evrard, Violaine Fichet, Anne Fobert, J.N. Funtowicz, Roger Galoppin, Diëgo Geenens, Jacques Geilleit, Marcel Gillard, Jo Glibert, Kristof Goemaere, Philippe Goffart, Claire Goossens, Frédéric Gousse, Jan Gouwy, E. Graitsou, F Grillaert, Dries Gryffroy, Remi Guinez, Gunther, C Hamelink, Bart Heirweg, Roland Heytens, P Hollebosch, Annie Hooft, P Hoorman, Marcel Houyez, Hub Hub Notebaert, Léon Huet, Johan Hugelier, Inge Hurtekant, Kristof Hurtekant, HVS, J.P. Jacob, Leo Janssen, Hennuit Jean-Claude, Jonckheere, Filip Jonckheere, JVDDB, D Kempeneer, Kerckhaert, A Kind, B Kindts, Boudewijn Kindts, R Kregting, Kruithof, Jorg Lambrechts, Werner Latte, Arnaud Laudelout, Koen Lavens, Ivan Leroy, Veronique Libert, René Litt, Boudewijn Maes, H. Mardulyn, B Martens, Chantal Martens, Meeusen, Luc Menschaert, Luc Merveillie, Eric Meuris, G. Minet, Bernard Misonne, Gerard Mornie, Bart Mortier, Marcel Nachtegale, Geert Naessens, e Neve, Edw Neve, Jacques Nicolas, L Noens, Chris Nuyens, RH Nyst, Guido Orbie, Alain Paquet, J. Pauwels, G Prang, Guido Quaghebeur, Jean Luc Renneson, J Rijnders, F Roels, Louis Rose, Hugo Ruysseveldt,

Rysseaere-De Bie, Alain Sauvage, P Schelfhout, S Seghers, D. Sevrin, Daniel Sierens, Smit, Q. Smit, Sonja, G Sponselee, René Spronck, Stef Spruytte, Eric Stassart, Chris Steeman, Ivan Steenkiste, E Taelman, H. Tessely, D. Testaert, N. Titeux, Alex Top, Willy Troukens, Serge Van Cleynenbreugel, Antoine Van Damme, Diego Van De Keere, Diëgo Van De Keere, Frank Van De Keere, O. Van de Kerckhove, Omer Van De Kerckhove, Dimitri Van De Populiere, X. Van de Vyvre, Odette Van Den Bossche, I van der Heiden, Peter Van Herp, W Van Himst, Rita Van Hoecke, Rony Van Houdenove, A Van Kerckhoven, W Van Kerckhoven, Andy Van Kerckvoorde, Johan Van Opstaele, Marc Van Opstaele, P Van Schaik, Hans Van Steenbrugge, Isabelle Van Thournout, Geert Vandaele, Willy Vandemaele, Jeroen Vanden Borre, Piet Vandenhove, Jacques Vanderhaeghe, Jacques Vanheuerswyn, Roland Vannieuwenhuize, Emma Vanpaemel, Luc Vanpaemel, Stan Vanpaemel, VBF, Annick Vercaemer, Jan Verhoeve, Hub Vermersch, Dirk Verroken, L & D Verroken, Luc Verstraeten, Jacques Vervaeke, P Virlet, Eric Walraevens, F Walterus, Godfried Warreyn, William White, Gabriel Wieme, Gaby Wieme, Dirk Willems, Christoph Wintein, Steve Wullaert, Dorien Zijlmans, M Zwertvaegher, Marc Zwertvaegher.

De waarnemingen

De waarnemingen worden gedetailleerder weergegeven dan in het verslag van vorig jaar. Steeds wordt volgend formaat aangehouden:

Datum (zonder jaar), aantal, vindplaats, provincie en waarnemer(s).

De provincies worden als volgt afgekort: Antwerpen (AN), Brabant Wallon (BW), Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG), Hainaut (HA), Liège (LG), Limburg (LI), Luxembourg (LX), Namur (NA), Oost-Vlaanderen (OV), Vlaams-Brabant (VB), West-Vlaanderen (WV).

De waarnemingen worden op twee verschillende manieren gepresenteerd, afhankelijk van hun aantal. Voor soorten met een jaartotaal kleiner dan 31, worden alle gegevens chronologisch vermeld. Zijn er meer dan 30 waarnemingen, dan krijg je de waarnemingen van 3 data te zien: de dag van de eerste en laatste waarneming en waarnemingen van de dag met het grootste dagtotaal.

De waarnemingen kunnen gevolgd worden door een vermelding van eerste en laatste waarneming en de maxima voor dag- en jaartotalen. Dit gebeurt uitsluitend indien 2004 in de top-5 voorkomt. In het geval van een nieuw "record" wordt de titel **vet** afgedrukt.

Voor de systematiek en nomenclatuur wordt De Prins (1998) gevolgd.

Trekvlinders

Plutella xylostella (Linnaeus, 1758) (Plutellidae) Totaal: 30
29/05: 3× Moerbeke (OV) Boudewijn Maes, 4/06: 1× Sinaai-Waas (OV) Boudewijn Maes, 29/06: 2x Hamme (OV) Boudewijn Maes, 8/07: 1× Moerbeke (OV) Boudewijn Maes, 15/07: 5× Moerbeke (OV) Boudewijn Maes, 20/07: 1× Moerbeke (OV) Boudewijn Maes, 22/07: 1× Merksem (AN) Guido De Prins, 26/07: 4× Vorst (BHG) Remi Guinez, 5/08: 3× Moerbeke (OV) Boudewijn Maes, 8/08: 1× Brussel (BHG) RH Nyst, 12/08: 1× Brussel (BHG) RH Nyst, 12/08: 3× Sinaai-Waas (OV) Boudewijn Maes, 21/08: 1× Vorst (BHG) Remi Guinez, 22/08: 1× Sinaai-Waas (OV) Boudewijn Maes, 20/10: 2× Kapellen (AN) Chris Steeman.

- Loxostege sticticalis* (Linnaeus, 1761) (Crambidae)** Totaal: 1
 28/07: 1× Lixhe (LG) Eric Stassart.
 Vroegste: 29/06/1992, 18/07/2003, 28/07/2004, 2/08/1995, 2/08/1996.
- Nomophila noctuella* ([Denis & Schiffmüller], 1775) (Cramb.)** Totaal: 2
 02/09: 1× Presgoux (NA) Marcel Gillard, 24/10: 1× Sint-Katherina-Lombeek (VB) Serge Van Cleynenbreugel.
- Udea ferrugalis* (Hübner, 1796) (Crambidae)** Totaal: 4
 29/09: 1× Dilbeek (VB) Willy Troukens, 23/10: 1× Lavaux-Sainte-Anne (NA) Chris Steeman,
 24/10: 1× Dilbeek (VB) Willy Troukens, 29/10: 1× Dilbeek (VB) Willy Troukens.
- Acherontia atropos* (Linnaeus, 1758) (Sphingidae)** Totaal: 3
 30/06: 1× Petigny (NA) Jaques Nicolas, 28/09: 1× Ursel (OV) Steven De Bruycker, 8/11: 1×
 Fleurus (HA) Marcel Houyez.
Laatste: 8/11/2004, 27/10/1998, 25/10/1986, 20/10/1988, 17/10/1992.
- Agrius convolvuli* (Linnaeus, 1758) (Sphingidae)** Totaal: 8
 19/07: 1× Lustin (NA) Stéphane Collard, 4/08: 1× Nieuwkerke (WV) Stef Spruytte, 11/08: 0×
 Waarschoot (OV) B Kindts, 11/08: 1× Waarschoot (OV) Boudewijn Kindts, 7/09: 0× Eeklo
 (OV) B Kindts, 7/09: 1× Eeklo (OV) Boudewijn Kindts, 11/09: 1× Maubray (HA) J
 Delecluse, 21/09: 30/09: 1× Saint-Médard (LX) Jean Luc Renneson, 3/10: 1× Sint-
 Katherina-Lombeek (VB) Serge Van Cleynenbreugel, 8/10: 1× Gent (OV) Bart Heirweg.
- Macroglossum stellatarum* (Linnaeus, 1758) (Sphingidae)** Totaal: 476
 10/03: 1× (WV) Steve Wullaert.
 08/07: 15× (1× Wondelgem (OV) M Zwervaeher, 4× Zomergem (OV) Daniel Sierens, 1×
 Nieuwkerke (WV) Stef Spruytte, 1× Hansbeke (OV) H. Tessely, 1× Heurne (OV) Luc
 Menschaert, 3× Marbehan (LX) Jean Luc Renneson, 1× Charneux (LG) Bernard Chanteux,
 1× Maldegem (OV) D Kempeneer, 2× Nieuwkerke (WV) Stef Spruytte.
 22/10: 2× Nieuwkerke (WV) Stef Spruytte.
 Vroegste: 4/01/1992, 6/01/2001, 5/02/1997, 10/03/2004, 11/03/1990.
 Dagtotaal: 48 (23/08/2003), 15 (8/07/2004), 14 (11/09/1990), 12 (5/10/1991), 11 (3/10/1986).
 Jaartotaal: 1265 (2003), 476 (2004), 377 (1996), 351 (1990), 349 (1991).
- Colias crocea* (Fourcroy, 1785) (Pieridae)** Totaal: 177
 09/06: 1× Merchtem (VB) Omer Van De Kerckhove.
 29/09: 22× (6× Esneux (LG) Eric Stassart, 16× Dudzele (WV) Guido Orbie).
 07/11: 6× Zeebrugge (WV) Johan Debuck, 6× Zeebrugge (WV) Roland Vannieuwenhuyze.
 Laatste: 13/11/2003, 7/11/2004, 1/11/1994, 31/10/1997, 29/10/1999.
 Jaartotaal: 1507 (2003), 318 (1998), 283 (1996), 221 (2002), 177 (2004).
- Colias hyale* (Linnaeus, 1758) (Pieridae)** Totaal: 101
 19/05: 1× Wibrin (LX) H. Mardulyn.
 18/09: 27× (22× Resteigne (LX) Eric Stassart, 4× Ave-et-Auffe (NA) Eric Stassart, 1×
 Noirefontaine (LX) P Virlet).
 24/10: 1× Ciney (NA) Q. Smit.
 Vroegste: 9/05/1987, 19/05/1996, 19/05/2004, 25/05/1986, 25/05/1989.
Laatste: 24/10/2004, 18/10/1997, 4/10/1990, 3/10/1991, 30/09/2003.
 Dagtotaal: 50 (16/08/1988), 27 (18/09/2004), 21 (26/07/1992), 20 (29/07/1989), 10 (6/09/1998).
Jaartotaal: 101 (2004), 75 (1988), 70 (2003), 57 (1989), 51 (1992).

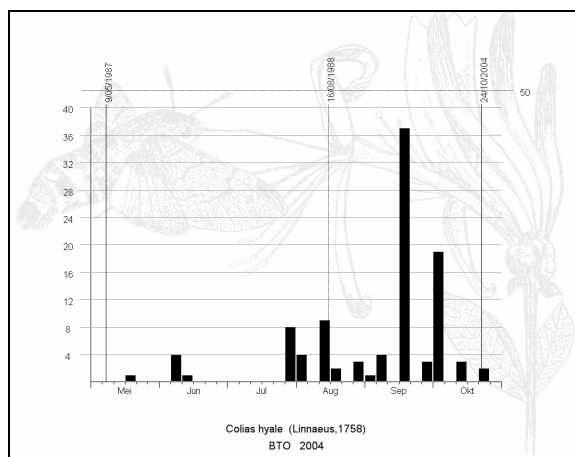

Fig. 1. Vliegtijdhistogram per decade van *Colias hyale* (Linnaeus, 1758).

***Vanessa atalanta* (Linnaeus, 1758) (Nymphalidae)**

Totaal: 6.024

28/01: 1× Aubel (LG) René Spronck.

01/09: 191× (1× Asper (OV) Jacques Vanheeuverswyn, 8× Eeklo (OV) VBF, 5× Hansbeke (OV) H. Tessely, 3× Ronse (OV) Dirk Verroken, 4× Lembeke (OV) Chris Bruggeman, 16× Ursel (OV) Odette Van Den Bossche, 8× Oostkamp (WV) Kristof Hurtekant, 1× Eeklo (OV) Rysseaere-De Bie, 2× Beernem (WV) Inge Hurtekant, 4× Ursel (OV) Marc Van Opstaele, 1× Beernem (WV) Inge Hurtekant, 1× Hansbeke (OV) Hub Vermersch, 1× Eeklo (OV) Chris Bruggeman, 2× Wondelgem (OV) M Zwertvaegher, 5× Laarne (OV) Paul Durinck, 8× Meise (VB) Omer Van De Kerckhove, 2× Sint-Martens-Latem (OV) Paul Durinck, 2× Romedenne (NA) Violaine Fichetef, 1× Daknam (OV) Paul Durinck, 2× Cordes (HA) Pierre Cluck, 10× Ransart (HA) J. Bultot, 1× Forest (HA) Remi Guinez, 1× Anderlecht (BHG) Willy Troukens, 1× Gentbrugge (OV) Eric Meuris, 3× Westouter (WV) Luc Merveillie, 1× Ichtegem (WV) Ivan Leroy, 1× Reningelst (WV) Andre Beddeleem, 3× Loker (WV) Luc Merveillie, 1× Hollebeke (WV) Jacques Vanderhaeghe, 2× Roeselare (WV) Jacques Vanderhaeghe, 17× Wingene (WV) Bart Mortier, 2× Nieuwkerke (WV) Stef Spruytte, 2× Beernem (WV) Kristof Hurtekant, 8× Oostkamp (WV) Kristof Hurtekant, 1× Torhout (WV) Ivan Leroy, 1× Beernem (WV) Kristof Hurtekant, 1× Torhout (WV) Geert Carette, 3× Ieper (WV) Sylvain Cuvelier, 10× Zerkegem (WV) Geert Backers, 1× Moen (WV) Willy Vandemaele, 8× Deerlijk (WV) Willy Vandemaele, 12× Beveren (WV) Koen Lavens, 9× Deerlijk (WV) Willy Vandemaele, 1× Beselare (WV) Jori Degrande, 4× Assebroek (WV) Roland Vannieuwenhuyze, 1× Gullegem (WV) Jacques Vervaeke, 3× Gullegem (WV) Jacques Vervaeke, 1× Slijpe (WV) Johan Broidioi, 1× Middelkerke (WV) Johan Broidioi, 1× Zandvoorde (WV) Johan Broidioi, 1× Sint-Kruis (WV) Roland Vannieuwenhuyze, 2× Beselare (WV) Jori Degrande).

30/11: 2× Deerlijk (WV) Willy Vandemaele.

***Vanessa cardui* (Linnaeus, 1758) (Nymphalidae)**

Totaal: 2.063

15/02: 1× De Moeren (WV) Johan Devos, 1× Heestert (WV) Christoph Wintein.

11/08: 119× (1× Beveren (WV) Willy Vandemaele, 1× Eeklo (OV) Chris Bruggeman, 20× Zeebrugge (WV) Roland Vannieuwenhuyze, 1× Leffinge (WV) Johan Broidioi, 2× Oostende (WV) Johan Broidioi, 1× Ardooi (WV) Sylvain Cuvelier, 1× Boezinge (WV) Jori Degrande, 4× Maldegem (OV) Diëgo Van De Keere, 1× Reningelst (WV) Andre Beddeleem, 2× Mater (OV) F. Duerinck, 4× Werken (WV) Alex Top, 1× Ursel (OV) J.

Pauwels, 1× Asper (OV) Jacques Vanheeuverswyn, 1× Beernem (WV) Kristof Hurtekant, 1× Ursel (OV) Odette Van Den Bossche, 1× Eeklo (OV) Rysseaere-De Bie, 7× Wondelgem (OV) M Zwertvaegher, 2× Maldegem (OV) D Kempeneer, 1× Roeselare (WV) Jacques Vanderhaeghe, 2× Wingene (WV) Sylvain Cuvelier, 1× Brugge (WV) Sylvain Cuvelier, 5× Kemmel (WV) Stef Spruytte, 2× Kemmel (WV) Stef Spruytte, 5× Wenduine (WV) Aubin De Turck, 8× Veurne (WV) Johan Devos, 1× Poperinge (WV) Andre Beddeleem, 1× Beernem (WV) Kristof Hurtekant, 2× Ieper (WV) Kristof Goemaere, 1× Gullegem (WV) Jacques Vervaeke, 2× Koksijde (WV) Godfried Warreyn, 2× Kemmel (WV) Jori Degrande, 2× Deerlijk (WV) Willy Vandemaële, 5× Wilskerke (WV) Jacques Geilleit, 8× Middelkerke (WV) Jacques Geilleit, 3× Westouter (WV) Luc Merveillie, 1× Veurne (WV) Johan Devos, 9× Trooz (LG) J Chapelle, 2× Resteigne (LX) Violaine Fichet, 2× Wiesme (NA) D. Sevrin, 1× Heverlee (VB) F Walterus, 1× Ave-et-Auffe (NA) Violaine Fichet.

30/10: 1× Wingene (WV) Bart Mortier.
 Vroegste: 15/02/2001, 15/02/2004, 19/03/1998, 25/03/2002, 1/04/1997.

Rhodometra sacraria (Linnaeus, 1767) (Geometridae) Totaal: 1
 30/10: 1× Gentbrugge (OV) Eric Meuris.
 Vroegste: 30/10/2004; Laatste: 30/10/2004; Dagtotal: 1 (30/10/2004); Jaartotaal: 1 (2004).

Agrotis ipsilon (Hufnagel, 1766) (Noctuidae) Totaal: 147
 27/05: 1× Eke (OV) Steve Wullaert.
 22/06: 6× (6× Eke (OV) Steve Wullaert).
 24/10: 2× Sint-Katherina-Lombeek (VB) Serge Van Cleynenbreugel.
 Jaartotaal: 346 (1994), 312 (2003), 170 (1989), 156 (2000), 147 (2004).

Autographa gamma (Linnaeus, 1758) (Noctuidae) Totaal: 1.064
 16/01: 1× Merlemont (NA) Alain Paquet.
 23/08: 72× (1× Gentbrugge (OV) Eric Meuris, 23× Lembeke (OV) Johan De Meyer, 10× Wenduine (WV) Boudewijn Kindts, 12× Presgaux (NA) Marcel Gillard, 8× Dilbeek (VB) Willy Troukens, 12× Brussel (BHG) R. H. Nyst, 2× Kalmthout (AN) Chris Steeman, 2× Daknam (OV) Paul Durinck, 2× Beernem (WV) Gabriel Wieme).
 17/11: 1× Sint-Katherina-Lombeek (VB) Serge Van Cleynenbreugel.
 Vroegste: 16/01/2004, 17/02/1988, 8/03/1996, 15/03/1997, 25/03/2002.

Chrysodeixis chalcites (Esper, 1789) (Noctuidae) Totaal: 3
 29/07: 1× Brecht (AN) Chris Steeman, 11/08: 1× Kalmthout (AN) Chris Steeman, 20/10: 1× Kapellen (AN) Chris Steeman.

Heliothis peltigera ([Denis & Schiffmüller], 1775) (Noctuidae) Totaal: 1
 17/08: 1× Brussel (BHG) R. H. Nyst.

Mythimna unipuncta (Haworth, 1809) (Noctuidae) Totaal: 3
 06/06: 2× Chokier (LG) Veronique Libert, 3/10: 1× Lixhe (LG) Eric Stassart.
 Vroegste: 6/06/2004, 11/06/1994, 2/07/1996, 9/07/1992, 28/07/1990.
 Laatste: 20/11/1994, 12/10/1995, 3/10/2004, 12/08/1990, 9/07/1992.
 Dagtotal: 2 (28/07/1990), 2 (6/06/2004), 1 (9/07/1992), 1 (11/06/1994), 1 (12/10/1995).
 Jaartotaal: 4 (1996), 3 (1990), 3 (1994), 3 (2004), 1 (1992).

Dwaalgasten en zwervers

- Lozotaeniodes formosana* (Frölich, 1830) (Tortricidae)** Totaal: 13
15/06: 2× Merksem (AN) Guido De Prins, 23/06: 1× Forest (HA) Remi Guinez, 30/06: 1× Forest (HA) Remi Guinez, 30/06: 1× Eke (OV) Steve Wullaert, 30/06: 3× Kalmthout (AN) Chris Steeman, 14/07: 1× Forest (HA) Remi Guinez, 19/07: 1× Forest (HA) Remi Guinez, 22/07: 3× Merksem (AN) Guido De Prins.
Vroegste: 2/06/2003, 10/06/1997, 10/06/1998, 13/06/1992, 15/06/2004.
- Dioryctria schuetzeella* Fuchs, 1899 (Pyrilidae)** Totaal: 3
08/06: 1× Forest (HA) Remi Guinez, 14/06: 1× Schoten (AN) Leo Janssen, 26/06: 1× Schoten (AN) Leo Janssen.
Vroegste: 8/06/2004; Laatste: 26/06/2004; Dagtotaal: 1 (8/06/2004); Jaartotaal: 3 (2004).
- Ocrasa glaucinalis* (Linnaeus, 1758) (Pyrilidae)** Totaal: 1
15/06: 1× Viersel (AN) Chris Steeman.
Vroegste: 15/06/2004, 26/06/2003; Laatste: 2/10/2003, 15/06/2004; Dagtotaal: 1 (26/06/2003), 1 (15/06/2004); Jaartotaal: 6 (2003), 1 (2004).
- Diasemia reticularis* (Linnaeus, 1761) (Crambidae)** Totaal: 2
16/07: 1× Elsenborn (LG) Chris Steeman, 21/07: 1× Tailles (LX) Chris Steeman.
Laatste: 28/07/1996, 21/07/2004, 11/07/1993, 5/07/1997, 26/06/1994.
Jaartotaal: 103 (1993), 50 (1994), 10 (1996), 6 (1997), 2 (2004).
- Hemaris fuciformis* (Linnaeus, 1758) (Sphingidae)** Totaal: 2
09/08: 1× Roux (HA) Claire Goossens, 3/09: 1× Heurne (OV) Gerard Mornie.
Laatste: 9/10/1995, 5/10/1991, 10/09/1997, 3/09/2004, 22/08/1999.
- Hyles livornica* (Esper, 1780) (Sphingidae)** Totaal: 2
08/06: 1× Heverlee (VB) F Walterus, 9/06: 1× Heverlee (VB) F Walterus.
Vroegste: 8/06/2004, 12/06/2003, 12/07/1997; Laatste: 12/07/1997, 12/06/2003, 9/06/2004; Dagtotaal: 1 (12/07/1997), 1 (12/06/2003), 1 (8/06/2004); Jaartotaal: 2 (2004), 1 (1997), 1 (2003).
- Proserpinus proserpina* (Pallas, 1772) (Sphingidae)** Totaal: 5
08/05: 1× Marcinelle (HA) Hennuit Jean-Claude, 19/05: 2× Kinrooi (LI) Chris Steeman, 11/06: 1× Kinrooi (LI) Chris Steeman, 7/07: 1× Haut-Sarts (LG) Frédéric Goussey.
Vroegste: 30/04/1999, 7/05/1995, 8/05/2004, 12/05/2003, 15/05/1996.
- Iphiclides podalirius* (Linnaeus, 1758) (Papilionidae)** Totaal: 3
28/05: 1× Petigny (NA) Ghislain Evrard, 31/05: 1× Belvaux (NA) Chris Steeman, 8/08: 1× Neuville (NA) Ghislain Evrard.
Laatste: 25/08/2001, 15/08/1991, 8/08/2004, 6/08/1992, 2/08/1990.
- Papilio machaon* (Linnaeus, 1758) (Papilionidae)** Totaal: 668
15/04: 1× Nederename (OV) Sonja.
31/08: 28× (1× Torhout (WV) Danny Dewulf, 1× Zonnebeke (WV) Olivier Dochy, 2× Werken (WV) Alex Top, 1× Zerkegem (WV) Geert Backers, 1× Deerlijk (WV) Willy Vandemaele, 1× Dranouter (WV) Free Claerbout, 1× Heestert (WV) Christoph Wintein, 1× Wingene (WV) Bart Mortier, 1× Ieper (WV) Jan Gouwy, 1× Nieuwkerke (WV) Stef Spruytte, 1× Dranouter (WV) Simon Cuvelier, 1× Ieper (WV) Sylvain Cuvelier, 1× Werken (WV) Alex Top, 1× Elverdinge (WV) Sylvain Cuvelier, 1× Maldegem (OV) Diëgo Van De Keere, 1× Asper (OV) Jacques Vanheeuverswyn, 2× Asper (OV) Jacques Vanheeuverswyn, 1× Bottelare (OV) Luc Verstraeten, 1× Eke (OV) Werner Latte, 1× Gentbrugge (OV) Eric Meuris, 5× Haccourt (LG) René Spronck, 1× Ave-et-Auffe (NA) Chris Steeman).
03/10: 1× Eeklo (OV) Rysseaere-De Bie.

Vroegste: 15/04/2004, 20/05/2006; **Laatste:** 3/10/2004, 31/08/2006; **Dagtotaal:** 28 (7/08/2004), 2 (31/08/2006); **Jaartotaal:** 668 (2004), 9 (2006).

Aporia crataegi (Linnaeus, 1758) (Pieridae) Totaal: 28
 31/05: 1× Sainte-Marie-sur-Semois (LX) Jean Luc Renneson, 6/06: 2× (LG) Veronique Libert, 7/06: 20× Marbehan (LX) Jean Luc Renneson, 9/06: 1× Grâce-Hollogne (LG) Veronique Libert, 9/07: 4× Sainte-Marie-sur-Semois (LX) Jean Luc Renneson.

Leptidea sinapis (Linnaeus, 1758) (Pieridae) Totaal: 1
 30/06: 1× Zutendaal (LI) Paul Durinck.
Vroegste: 30/06/2004; **Laatste:** 30/06/2004; **Dagtotaal:** 1 (30/06/2004); **Jaartotaal:** 1 (2004).

Polyommatus coridon (Poda, 1761) (Lycaenidae) Totaal: 2
 04/07: 2× Grâce-Hollogne (LG) Veronique Libert.
Vroegste: 20/06/1994, 4/07/2004, 11/07/1989, 14/07/2003, 21/07/1990.

Aglais urticae (Linnaeus, 1758) (Nymphalidae) Totaal: 18
 14/03: 1× Hamois (NA) Eric Walraevens, 16/03: 3× Hamois (NA) Eric Walraevens, 17/03: 1× Hamois (NA) Eric Walraevens, 31/03: 5× Hamois (NA) Eric Walraevens, 1/04: 2× Battice (LG) Bernard Chanteux, 12/06: 1× Achet (NA) Eric Walraevens, 24/07: 1× Battice (LG) Bernard Chanteux, 28/07: 2× Theux (LG) Louis Rose, 29/07: 1× Theux (LG) Louis Rose, 18/09: 1× Battice (LG) Bernard Chanteux.
Vroegste: 14/03/2004; **Laatste:** 18/09/2004; **Dagtotaal:** 5 (31/03/2004); **Jaartotaal:** 18 (2004).

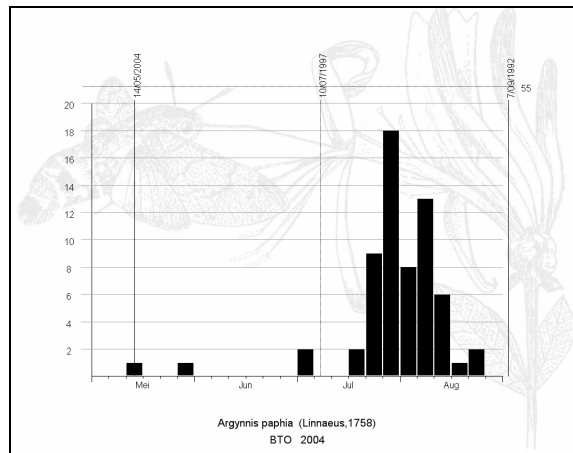

Fig. 2. Vliegtijdhistogram per decade van *Argynnis paphia* (Linnaeus, 1758).

Argynnis paphia (Linnaeus, 1758) (Nymphalidae) Totaal: 62
 14/05: 1× Ursel (OV) Diëgo Van De Keere.
 31/07: 17× (3x Heure (NA) Boudewijn Kindts, 12x Meix-devant-Virton (LX) Chris Steeman, 2x Torgny (LX) Chris Steeman).
 22/08: 2× Han-sur-Lesse (NA) Chris Steeman.
Vroegste: 14/05/2004, 20/06/2003, 26/06/2000, 26/06/2002, 28/06/1997.
Dagtotaal: 55 (10/07/1997), 20 (18/08/1995), 19 (30/07/1992), 18 (16/08/1998), 17 (31/07/2004).
Jaartotaal: 115 (1997), 63 (1998), 63 (2000), 62 (2004), 42 (2003).

- Issoria lathonia* (Linnaeus, 1758) (Nymphalidae)** Totaal: 247
 01/04: 2× Snellegem (WV) Roland Vannieuwenhuyze.
 11/08: 40× (40× Trooz (LG) J Chapelle).
 03/10: 1× Buissonville (NA) Eric Stassart, 12× Trooz (LG) J Chapelle, 1× Resteigne (LX) Eric Stassart.
 Vroegste: 24/03/1994, 1/04/2004, 8/04/1991, 18/04/1997, 18/04/2003.
 Dagtotaal: 87 (19/09/2003), 74 (30/09/2002), 40 (11/08/2004), 10 (2/08/1997), 6 (16/08/1994).
 Jaartotaal: 502 (2003), 251 (2002), 247 (2004), 71 (1996), 59 (1997).
- Nymphalis antiopa* (Linnaeus, 1758) (Nymphalidae)** Totaal: 8
 21/07: 1× Huise (OV) Xavier Coppens, 24/07: 1× Huise (OV) Xavier Coppens, 30/07: 1× Deinze (OV) Arsene Benoot, 3/08: 1× Ename (OV) Anne Fobert, 5/08: 1× Zingem (OV) Piet Vandenhove, 7/08: 1× Huise (OV) Xavier Coppens, 8/08: 2× Ename (OV) Gunther.
- Nymphalis polychloros* (Linnaeus, 1758) (Nymphalidae)** Totaal: 6
 26/03: 1× Lavaux-Sainte-Anne (NA) Chris Steeman, 16/04: 1× Doische (NA) Chris Steeman, 2/05: 1× Lavaux-Sainte-Anne (NA) Chris Steeman, 19/05: 1× Gullegem (WV) Jacques Vervaeke, 3/07: 1× Doische (NA) Chris Steeman, 19/07: 1× Wijtschate (WV) Stef Spruytte.
- Hydria cervinalis* (Scopoli, 1763) (Geometridae)** Totaal: 1
 29/04: 1× Brecht (AN) Chris Steeman.
- Siona lineata* (Scopoli, 1763) (Geometridae)** Totaal: 109
 19/05: 1× Merlemont (NA) Alain Paquet.
 30/05: 39× (4× Torgny (LX) Chris Steeman, 35× Villers-la-Loue (LX) Chris Steeman).
 16/07: 1× Elsenborn (LG) Chris Steeman.
 Vroegste: 19/05/2004, 25/05/2005; Laatste: 16/07/2004, 25/05/2005; Dagtotaal: 39 (30/05/2004), 1 (25/05/2005); Jaartotaal: 109 (2004), 1 (2005).
- Stegania trimaculata* (De Villers, 1789) (Geometridae)** Totaal: 8
 19/05: 1× Hoboken (AN) Guido De Prins, 30/05: 1× Dilbeek (VB) Willy Troukens, 4/06: 1× Forest (HA) Remi Guinez, 9/06: 1× Merksem (AN) Guido De Prins, 11/06: 1× Merksem (AN) Guido De Prins, 14/06: 1× Brussel (BHG) RH Nyst, 29/06: 1× Merksem (AN) Guido De Prins, 30/06: 1× Merksem (AN) Guido De Prins.
 Jaartotaal: 63 (1993), 17 (2003), 14 (1986), 8 (2004), 6 (1998).
- Cerura erminea* (Esper, 1783) (Notodontidae)** Totaal: 7
 19/05: 1× Kinrooi (LI) Chris Steeman, 11/06: 6× Kinrooi (LI) Chris Steeman.
 Vroegste: 19/05/2004, 28/05/2003; Laatste: 11/06/2004, 7/06/2003; Dagtotaal: 6 (11/06/2004), 4 (7/06/2003); Jaartotaal: 7 (2004), 5 (2003).
- Autographa bractea* ([Denis & Schiffermüller], 1775) (Noctuidae)** Totaal: 1
 17/09: 1× Ville-Pommeroeul (HA) Pierre Cluck.
 Vroegste: 17/09/2004; Laatste: 17/09/2004; Dagtotaal: 1 (17/09/2004); Jaartotaal: 1 (2004).
- Catocala fraxini* (Linnaeus, 1758) (Noctuidae)** Totaal: 1
 27/09: 1× Presgoux (NA) Marcel Gillard.
 Laatste: 15/10/1998, 27/09/2004, 24/09/1992, 15/09/1986, 27/08/2003.
- Chloantha hyperici* ([Denis & Schiffermüller], 1775) (Noctuidae)** Totaal: 2
 20/05: 1× Hoboken (AN) Guido De Prins, 19/08: 1× Kapellen (AN) Chris Steeman.
 Vroegste: 1/05/2003, 3/05/1999, 19/05/1998, 20/05/2004, 26/05/1995.
- Cryphia algae* (Fabricius, 1775) (Noctuidae)** Totaal: 45
 30/05: 1× Forest (HA) Remi Guinez.
 09/08: 13× (1× Dilbeek (VB) Willy Troukens, 12× Kapellen (AN) Chris Steeman).

29/08: 1× Battice (LG) Bernard Chanteux.
Vroegste: 1/01/1987, 30/05/2004, 5/06/1998, 16/06/1993, 27/06/2003.
Laatste: 13/09/1991, 3/09/1987, 3/09/1996, 29/08/2004, 25/08/1990.
Dagtotaal: 49 (31/07/1992), 13 (9/08/2004), 11 (31/07/1995), 10 (20/08/1996), 9 (11/08/1990).
Jaartotaal: 101 (1992), 51 (1996), 48 (1995), 45 (2004), 38 (1991).

Hoplodrina ambigua ([Denis & Schiffermüller], 1775) (Noct.) Totaal: 292

01/05: 1× (LG) Eric Stassart.
21/08: 21× (12× Merksem (AN) Guido De Prins, 1× Brussel (BHG) RH Nyst, 1× Braine-le-Château (BW) Willy Troukens, 5× Forest (HA) Remi Guinez, 2× Turnhout (AN) Guido De Prins).
29/09: 1× Sint-Katherina-Lombeek (VB) Serge Van Cleynenbreugel.
Vroegste: 5/04/1999, 22/04/2002, 1/05/2004, 5/05/2003, 24/05/1993.
Dagtotaal: 38 (3/09/1996), 29 (24/08/1999), 25 (13/08/2003), 22 (16/08/1995), 21 (21/08/2004).
Jaartotaal: 539 (1996), 442 (2003), 292 (2004), 262 (1991), 209 (1995).

Macdunnoughia confusa (Stephens, 1850) (Noctuidae) Totaal: 33

13/07: 1× Sinaai-Waas (OV) Boudewijn Maes.
20/09: 3× (1× Merksem (AN) Guido De Prins, 2× Forest (HA) Remi Guinez).
05/10: 1× Forest (HA) Remi Guinez.

Mythimna albipuncta ([Denis & Schiffermüller], 1775) (Noct.) Totaal: 209

17/05: 1× Eke (OV) Steve Wullaert, 1× Merksem (AN) Guido De Prins.
19/08: 17× (17× Kapellen (AN) Chris Steeman).
26/10: 1× Sint-Katherina-Lombeek (VB) Serge Van Cleynenbreugel.
Laatste: 9/11/1994, 26/10/1995, 26/10/2004, 21/10/1990, 21/10/2003.
Dagtotaal: 43 (15/08/1995), 29 (3/09/1996), 22 (31/08/1991), 17 (19/08/2004), 16 (25/08/2001).
Jaartotaal: 278 (1996), 255 (2003), 242 (1995), 209 (2004), 77 (2001).

Mythimna l-album (Linnaeus, 1767) (Noctuidae) Totaal: 4

27/08: 1× Merksem (AN) Guido De Prins, 14/09: 1× Merksem (AN) Guido De Prins, 17/09: 1× Aywaille (LG) Eric Stassart, 18/09: 1× (LG) Eric Stassart.

Euplagia quadripunctaria (Poda, 1761) (Arctiidae) Totaal: 23

28/07: 2× Heverlee (VB) F Walterus, 5/08: 4× Heverlee (VB) F Walterus, 9/08: 2× Heverlee (VB) F Walterus, 11/08: 6× Heverlee (VB) F Walterus, 12/08: 1× Heverlee (VB) F Walterus, 15/08: 2× Heverlee (VB) F Walterus, 16/08: 4× Heverlee (VB) F Walterus, 18/08: 1× Heverlee (VB) F Walterus, 26/08: 1× Heverlee (VB) F Walterus.
Vroegste: 16/05/2000, 28/07/2004, 29/07/2003, 30/07/2001, 7/08/2002.
Laatste: 2/11/2000, 26/08/2004, 24/08/2001, 16/08/2002, 10/08/2003.
Dagtotaal: 100 (5/06/2000), 8 (4/08/2003), 6 (11/08/2004), 2 (18/08/2001), 2 (16/08/2002).
Jaartotaal: 328 (2000), 23 (2004), 18 (2003), 7 (2001), 4 (2002).

Trekvlinders per decade in België in 2004

BTO ~ PMB 2004	Jan			Feb			Maa			Apr			Mei			Jun			Jul			Aug			Sep			Okt			Nov			Dec			Totaal			
	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III				
<i>Plutella xylostella</i>																																								30
<i>Loxostege sticticalis</i>																																								1
<i>Nomophila noctuella</i>																																								2
<i>Udea ferrugalis</i>																																								4
<i>Acherontia atropos</i>																																								3
<i>Agrius comotuli</i>																																								8
<i>Macroglossum stellatarum</i>																																								476
<i>Colias procea</i>																																								177
<i>Colias hyale</i>																																								101
<i>Vanessa atalanta</i>																																								6044
<i>Vanessa cardui</i>																																								2063
<i>Rhodomera sacraria</i>																																								1
<i>Agrotis ipsilon</i>																																								147
<i>Autographa gamma</i>																																								1064
<i>Chrysodeixis chalcites</i>																																								3
<i>Heliothis pelligera</i>																																								1
<i>Mythimna unipuncta</i>																																								3
																																								10128

Overzicht

In de tabellen (p. 51–52) kan je de decadetotalen terugvinden van de trekvlinders en de dwaalgasten/zwerfers.

Dankwoord

Aan M. Gillard voor zijn coördinatiewerk t.a.v. de Franstalige medewerkers. Aan alle medewerkers van het BTO voor het nauwkeurig noteren en doorsturen van hun gegevens. W. De Prins, T. Garrevoet, M. Gillard en V. Gillis wil ik danken voor het nalezen van het manuscript.

Tot slot

De databank is nu voor ca. 90% in orde. Alle waarnemingen werden behouden. Twijfelachtige of onvolledige waarnemingen worden op dit moment niet meer meegeteld maar kunnen te allen tijde weer "geactiveerd" worden als ze aangevuld worden.

Wegens de zeer geringe respons op mijn oproep in het vorige verslag, herhaal ik deze hier nogmaals: kan iedereen die verder wil meewerken, contact met mij opnemen? Bij voorkeur per e-mail, maar het kan natuurlijk ook per brief of via de telefoon.

bto@scarlet.be
Serge Van Cleynenbreugel
Ternatstraat 33
1742 Sint-Katherina-Lombeek
Tel: 02/582.72.21

Vermits de plaats in *Phegea* beperkt is, heb ik me in dit verslag beperkt tot de belangrijkste vermeldingen. Er is echter een uitgebreide (digitale) versie van het jaarverslag beschikbaar. Dit verslag bevat alle waarnemingen van 2004, grafieken van veel meer soorten en een top-5 per soort. Geeft mij een seintje als je dit verslag wil ontvangen.

Bibliografie

- De Prins, W. 1998. Catalogue of the Lepidoptera of Belgium. — *Studiedocumenten van het KBIN* 90: 1–236.
- KMI, 2005. Klimatologisch overzicht van het jaar 2004. — http://www.meteo.be/sc_publication/data/pdf/bi_RMI_annual_report_2004_bi.pdf.
- Van Cleynenbreugel, S. 2006. Trekvlinders in 2003, twintigste jaarverslag (Lepidoptera). — *Phegea* 34(3): 113–119.
-